

Medal "DZIĘKUJEMY ZA WOLNOŚĆ"

Zarząd Stowarzyszenia Sieć Solidarność, którego celem jest kultywowanie ideałów i wartości oraz tradycji ruchu społecznego Solidarność, uchwałą z dnia 7 kwietnia 2014 roku ustanowił Medal „DZIĘKUJEMY ZA WOLNOŚĆ”.

MEDAL MA STANOWIĆ SYMBOLICZNE WYRAŻENIE WDZIĘCZNOŚCI I PODZIĘKOWANIA DLA MOŻLIWIE SZEROKIEGO KRĘGU LUDZI, KTÓRZY W OKRESIE PO 13 GRUDNIA 1981 ROKU BRALI UDZIAŁ W TWORZENIU WOLNOŚCI, NIEPODLEGŁOŚCI, DEMOKRATYCZNEJ I SAMORZĄDNEJ RZECZPOSPOLITEJ POLSKI.

Medal będzie przyznawany w szczególności osobom, które w okresie od 13 grudnia 1981 do 4 czerwca 1989 roku, działały w strukturach konspiracyjnych NSZZ „Solidarność” pracowniczych lub rolniczych, innych partii i organizacji opozycyjnych, młodzieżowych, studenckich, organizowały niezależną kulturę, edukację, wydawały pisma podziemne, ukrywały się, były poszukiwane listami gończymi za czyny związane z prowadzoną działalnością opozycyjną, były więźniami politycznymi, były internowane, były powołane do specjalnych obozów wojskowych, brały udział w wystąpieniach wolnościowych, były inwigilowane przez organa bezpieczeństwa państwa, były pozbawione możliwości wykonywania zawodu, zostały relegowane z uczelni lub szkoły, były objęte zakazem publikacji przez „cenzurę”, brały udział we wspieraniu kandydatów do Sejmu i Senatu poza kandydatami tzw. Krajowej Listy Wyborczej albo udzielały ww. osobom i organizacjom wsparcia w takich działaniach. Medal będzie przyznawany także osobom nieżyjącym.

Idea Medalu „Dziękujemy za Wolność” narodziła się w środowisku nowohuckiej Solidarność. Jej przedstawiciele, hutnicy stanowią trzon Stowarzyszenia Sieci Solidarność. Dlatego Medal nie jest wykonany z brązu srebra czy złota ale z stali. Jest to kawałek stalowej blachy grubej na 4 milimetry. Biały napis „Dziękujemy za Wolność” wytrawiony jest typową czcionką. W centralnym miejscu Medalu tłum ludzi, to postacie hutników z fotografii Tadeusza Pikulickiego, z terenu kombinatu Huta Sendzimir (dawna Huta im. Lenina) w Nowej Hucie, podczas strajku wiosną 1988 roku. Nad nimi charakterystyczna polska flaga, fragment logo NSZZ „Solidarność”. Na rewersie Medalu umieszczone jest logo Stowarzyszenia, Marszałka Województwa, Instytutu Pamięci Narodowej oraz logo innych współorganizatorów kolejnej edycji. Na Medalu wygrawerowane będzie nazwisko i imię osoby wyróżnionej oraz numer z ewidencji.

Inicjatywa nadania Medalu może pochodzić od Stowarzyszenia, Marszałka Województwa Małopolskiego, Instytutu Pamięci Narodowej oraz innego Współorganizatora Medalu, którym mogą być także inne organy państwa lub samorządu terytorialnego Województwa Małopolskiego oraz organizacje działające na terenie województwa Małopolskiego, których cele są zbieżne z celami Stowarzyszenia Sieć Solidarność, za zgodą Stowarzyszenia. O nadanie Medalu mogą wystąpić dwie osoby wspólnie, którym nadano Medal wcześniej.

Medal nadaje Kapituła, którą stanowią: Prezes Sieci Solidarność jako przewodniczący oraz członkowie: Wojewoda Małopolski, Marszałek Województwa Małopolskiego, Dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie. Do Kapituły Medalu będzie zaproszony Pełnomocnik innego współorganizatora.

Medal zostaje przyznany na podstawie Wniosku, zawierającego co najmniej podstawowe dane osobowe oraz uzasadnienie nadania Medalu a także podpisy osób wnioskujących o nadanie, w imieniu swoim lub reprezentowanych organizacji.

Wręczenie Medalu dokonywane będzie w uroczystej formie, podczas świąt państwowych i samorządowych Województwa Małopolskiego, podczas rocznic oraz innych ważnych dla państwa lub samorządu terytorialnego Województwa Małopolskiego wydarzeń.

Poza Medalem, ustanowiono także Plakietę nagrobną, którą będzie można umieszczać na nagrobku, za zgodą rodziny. Wydana będzie także miniatura Medalu.

Autorem projektu jest Jacek Maria Stokłosa © Stowarzyszenie Sieć Solidarność

Edward E. Nowak – Prezes Stowarzyszenia Sieć Solidarność

Partner przedsięwzięcia – Województwo Małopolskie

W bieżącym roku mija 35 lat od powstania ruchu społecznego „Solidarność”, dlatego my ludzie pokolenia Solidarności chcielibyśmy w sposób szczególny przypomnieć i wyróżnić osoby, które prowadziły działalność opozycyjną przed Sierpnem '80 oraz kontynuowały je w najróżniejszych formach, w kraju i zagranicą w późniejszych latach. Chcemy podkreślić to, że my swoje korzenie wywodzimy z działań ludzi opozycji z wcześniejszych lat, którzy umieli przeciwstawić się systemowi komunistycznemu gdy wymagało to dużej odwagi i determinacji. Dlatego VII edycję Medalu „dziękujemy za wolność” kierujemy w sposób szczególny do byłych działaczy i współpracowników Studenckiego Komitetu Solidarności (SKS), Komitetu Obrony Robotników KOR oraz KSS KOR, Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela ROPCio, Instytutu Katyńskiego i innych struktur. Pragniemy wyróżnić także pierwszych twórców Solidarności w miejscach gdzie wówczas pracowali, działali, często mając korzenie opozycyjne.

Kraków 27 sierpnia 2015 r.

Koncert Wolności i Solidarności w wykonaniu Chóru i Orkiestry PASSIONART

Marian BANAŚ (ur. 13.07.1955)

Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Był jednym z założycieli „Akcji na Rzecz Niepodległości (1976–1980) oraz Instytutu Katyńskiego”(1978). Od maja 1977 w SKS w Krakowie. Współpracownik ROPCio i KPN (1979-1981), RMP (1980-1981), współzałożyciel Klubów Służby Niepodległości w Krakowie (1981). Od września 1980 pracownik etatowy w MKZ, następnie ZR „S” Małopolska. 17 XII 1981- VI 1983 internowany, a następnie skazany w trybie doraźnym wyrokiem Sądu WOW na 4 lata więzienia. W IV 1984 współzałożyciel Komitetu Pomocy Więzionym za Przekonania. Redaktor naczelný podziemnego pisma „Homo Homini”(1984-1987). W 1985 współtwórca Polskiej Partii Niepodległościowej, członek jej władz. W latach 2005-08 wiceminister finansów a także szef Służby Celnej. Obecnie Pracownik NIK.

Bogusław BEK (ur. 20.04.1955)

Student polonistyki na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Od 1976 współpracownik KOR, następnie KSS KOR, współorganizator akcji zbierania podpisów w obronie represjonowanych robotników Radomia i Ursusa oraz pieniędzy na pomoc dla nich i ich rodzin. 1976-1980 kolporter pism niezależnych, m.in. „Biuletynu Informacyjnego” KOR/KSS KOR, „Robotnika”, „Bratniaka”, „Placówki”, „Głosu”, „Indeksu”, „Sygnału”, książek, drukarz ulotek i pism („Sygnał”). W V 1977, po śmierci przyjaciela – Stanisława Pyjasa, współorganizator demonstracji i bojkotu juwenaliów, współzałożyciel SKS w Krakowie. Od 1979 współpracownik Komitetu Samoobrony Chłopskiej Ziemi Rzeszowskiej. Od IX 1980 w „S”, współzałożyciel „S” nauczycielskiej w Regionie Ziemia Radomska. 1982-1989 kolporter podziemnych wydawnictw: książek NOWej, Głosu, Kręgu; prasy, m.in. „Tygodnika Mazowsze”.

Adam CZECHOWSKI (ur.15.08.1948)

Technik-mechanik w Stalowni Huty im. Lenina. Jeden z pierwszych uczestników, strajków i protestów w HiL w sierpniu i wrześniu 1980 r. Członek Zarządu Komisji Robotniczej Hutników (1980). Uczestniczył aktywnie w strajku po wprowadzeniu stanu wojennego (13-16.12.1981). Internowany 13 V 1982 - 23 VII 1982. Członek podziemnych struktur TKRH.

Adam JASTRZĘBSKI (ur. 24.04.1955)

Student UJ - filozofia. Działal w SKS od 17 V 1977. Podpisał List opozycji krakowskiej w obronie sygnatariuszy czeskiej Karty 77. Brał udział w inicjatywie złożenia petycji do władz PRL, współpracował z KOR – przekazując Jackowi Kuroniowi informacje o działaniach SB w Krakowie. Współtworzył sieć studenckiej podziemnej poligrafii. Aresztowany po brutalnym zatrzymaniu podczas uroczystości 11 listopada 1979. Był kilkakrotnie zatrzymywany, aresztowany, inwigilowany, w jego domu dokonywano rewizji. W 1980 członek Komitetu Założycielskiego NZS na UJ. W pierwszych miesiącach organizowanego się NZS-u kierował jego biurem wraz z Anką Krajewską. Podczas strajków studenckich odpowiedzialny był za kontakty z KRH HiL. Koordynował pomoc dla studentów ze strony robotników Huty. Adam Jastrzębski był kontrolowany operacyjnie w ramach SOS krypt. "Kant" KR 18273 od 1977 r. Opracował m.in. „Dokumenty Komitetu Obrony Robotników i Komitetu Samoobrony „KOR” 1994.

Stefan JURCZAK (ur. 15.11.1938, zm. 02.06.2012)

Technolog obróbki skrawaniem, działacz społeczny i związkowy, polityk, senator, samorządowiec. W 1980 r. podjął działalność w „Solidarności”. Był wiceprzewodniczącym KZ NSZZ „S” w Zakładzie Przetwórstwa Hutniczego w Bochni, wiceprzewodniczącym ZR Małopolska NSZZ „S”. W stanie wojennym internowany od 13 XII 1981 – 20 XII 1982. Po zwolnieniu działał w podziemnych władzach NSZZ „S”, był członkiem Krajowej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność”. W 1989 uczestniczył w obradach Okrągłego Stołu. Potem stanął na czele Małopolskiego Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”. Członek Komitetu Obywatelskiego przy L. Wałęsie, na II Zjeździe Delegatów NSZZ „S” wybrany wiceprzewodniczącym Komisji Krajowej „S”. W latach 1993-1997 wicemarszałek Senatu RP.

Anna KAWALEC (ur.23.11.1955)

Filmoznawca. Współpracowała z SKS – podpisała deklarację SKS-u 17.05.1977 r. Zaangażowana w pomoc powstającym strukturalom związku w HiL w pierwszych miesiącach oraz tworzenie struktur międzyzakładowych w Małopolsce. Pracownik etatowy Sekcji Kultury ZR Małopolska, kierowała kolportażem w ramach systemu ABC, współpracowała przy organizacji „Sacrosongu” w Krakowie, pracowała także w Radzie Programowej MKZ-tu. Internowana 13 XII 1981 – 24 XII 1981, ponownie internowana 18 V 1982 – 9 VII 1982. Aktywnie działała w dziedzinie pomocy charytatywnej, dlatego objęto ją działaniami operacyjnymi przez SB. Uczestniczyła w opracowywaniu „Encyklopedii Solidarności”.

Jan Andrzej KŁOCZOWSKI (ur.5.07.1937)

Historyk sztuki Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, doktorat na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, habilitacja w Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. W 1963 wstąpił do zakonu dominikanów, 1970-1986 duszpasterz akademicki w kościele oo. Dominikanów w Krakowie, m.in. w Duszpasterstwie Akademickim Beczka skupił grupy młodzieży zainteresowanej obok religii również filozofią, kulturą i problemami społecznymi. W 1976 sygnatariusz Listu 101 przeciwko zmianom w Konstytucji PRL; po VI 1976 wraz z innymi członkami „Beczka” zbiera pieniądze na pomoc represjonowanym robotnikom, nawiązał kontakty z KOR. 17 XII 1981 internowany przez kilka dni, zwolniony po interwencji kard. Franciszka Macharskiego. Organizator punktu pomocy w klasztorze dla osób internowanych i uwięzionych; współpracownik Chrześcijańskiego Uniwersytetu Robotniczego w Krakowie-Mistrzejowicach. W 1989 uczestnik kampanii wyborczej KO „S”. Od 1995 prof. PAT.

Anna KRAJEWSKA (ur.18.02.1956)

Od września 1977 do sierpnia 1980 roku była rzeczniczką Studenckiego Komitetu Solidarności. Podpisywała imieniem i nazwiskiem oraz domowym adresem wszystkie oświadczenia SKS-u. W ten sposób umożliwiano krakowianom kontakt z SKS-em. Prowadziła razem z Grzegorzem Makiewiczem (również rzecznicznikiem SKS) podziemną drukarnię. Drukowali m.in. studenckie pismo „Sygnał” oraz liczne ulotki i większe publikacje. Drukarnia nigdy nie została znaleziona przez bezpiekę, mimo ciągłych inwigilacji, rewizji w mieszkaniach, licznych zatrzymań na 48 godzin i przesłuchań. Była też skarbniczką krakowskiego SKS-u. Jest jednym z twórców polskiego PR.

Lech Bengt KUKULSKI (ur. 1.04.1939, zm. 1.06.2008)

W latach 1957-1962 studiował na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. W roku 1963 wyjechał do Szwecji, gdzie pracował w wielu znanych biurach architektonicznych a następnie założył własne studio modeli architektonicznych, perspektyw i wnętrz. Został też członkiem Szwedzkiego Związku Architektów SAR. Z zamiłowaniem uprawiał malarstwo, a w szczególności technikę akwarelową. Od początku ogłoszenia stanu wojennego prowadził aktywną, pełną poświęcenia działalność na rzecz niesienia pomocy i wspierania przemian demokratycznych w Polsce. Wykorzystując kontakty rodzinne i koleżeńskie zajmował się m.in. opracowywaniem i przekazywaniem informacji, kolportażem prasy i książek, „produkcją” niezliczonych plakatów, plansz, transparentów, organizacją demonstracji pod ambasadą polską w Szwecji, każdego 13 dnia miesiąca.

Ewa KULIK BIELIŃSKA (ur. 10.11.1957)

Studentka i absolwentka Uniwersytetu Jagiellońskiego, kierunek filologia angielska. W latach 1977-1980 współzałożycielka i rzeczniczka krakowskiego SKS, organizatorka zbiorów podpisów pod petycjami do władz. Prowadziła bibliotekę wydawnictw niezależnych, współorganizatorka wykładów Uniwersytetu Łatającego w Krakowie. Od 1979 redaktorka i autorka niezależnego pisma studenckiego „Indeks”. Latem 1979 współorganizatorka akcji zbierania podpisów pod listem do Episkopatu Czech i Moraw w obronie aresztowanych działaczy czeskosłowackiej Karty 77. Wielokrotnie zatrzymywana, przesłuchiwana, poddawana rewizjom. Od VIII 1980 w Warszawie. W mieszkaniu Jacka Kuronia, po jego aresztowaniu, prowadziła biuro informacyjne, odbierając informacje o strajkach i przekazując je zachodnim agencjom prasowym, BBC i Radiu Wolna Europa. Od IX 1980 w „S”, współzałożycielka i redaktor biuletynu MKZ Mazowsze „Informator”, następnie pisma „Niezależność”. Po 13 XII 1981 w ukryciu, współwydawca podziemnego pisma „Informacja Solidarności”, współpracowniczką RKW „S” Mazowsze i TKK „S”, m.in. odpowiedzialna za: bezpieczeństwo Zbigniewa Bujaka i Wiktora Kulerskiego, organizację i prowadzenie sieci kontaktów, spotkań działaczy podziemia, koordynację prac struktur podziemnej „S”. 31 V 1986 aresztowana (razem z Konradem Bieleńskim i Zbigniewem Bujakiem), 11 IX 1986 zwolniona na mocy amnestii. Od IX 1986 członek jawnej RKW Mazowsze. Od 2000 r. pracuje w Fundacji im. Stefana Batorego.

Adam MACEDOŃSKI (ur.29.01.1931)

Student Akademii Sztuk Pięknych, potem Uniwersytetu Jagiellońskiego, Studium Historii Kultury Materialnej, artysta, malarz i rysownik. W 1945-1946 w ZHP w Krakowie; 1945-1947 uczestnik Narodowego Ruchu Oporu podległego Ruchowi Oporu AK, 1945-1950 członek Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej. W 1946 uczestnik strajku uczniowskiego i demonstracji z okazji święta 3 V; 1947-1948 działacz Organizacji Młodzieży Towarzystwa Uniwersytetów Robotniczych. Wielokrotnie wzywany na przesłuchania przez UB, zatrzymywany, przetrzymywany w areszcie ponad 1 miesiąc, poddawany brutalnemu śledztwu, pobity, zmuszony został do przerwania studiów i podjęcia pracy. Był rysownikiem, murarzem, kierownikiem świetlicy, dekoratorem, fotografem, karykaturzystą m.in. „Przekroju” i innych czasopism. W 1956 członek Studenckiego Komitetu Rewolucyjnego na Politechnice Krakowskiej, współorganizator pomocy dla powstania węgierskiego. Prowadził wykłady nt. sztuki, historii, praw człowieka w kościołach, klubach. W IV 1960 uczestnik obrony Krzyża (zwanego później Nowohuckim) w Nowej Hucie. W 1968 kurier między Pragą a Paryżem (redakcja „Kultury”) prasy i publikacji wydawanych w czasie Praskiej Wiosny; uczestnik manifestacji w Pradze. 1969-1979 założyciel i animator Studia Folk Songu przy Muzeum Etnograficznym w Krakowie (kultywowanie pieśni ludowych, propagowanie tradycji i praw człowieka); współpracownik ks. Jana Palusińskiego przy organizowaniu Sacrosongów a potem ks. Franciszka Blachnickiego. Od 1976 współpracował z KOR, następnie KSS KOR; kolporter „Robotnika”, „Biuletynu Informacyjnego”. Od V 1977 (od śmierci Stanisława Pyjasa) związany z krakowskim SKS. Od 1977 uczestnik ROPCiO; współpracownik redakcji podziemnego pisma „Opinia Krakowska”. W marcu 1978 rozpoczął swoje życiowe dzieło – założył Instytut Katyński, współredaktor podziemnego pisma „Biuletyn Katyński”, wydawca materiałów dot. zbrodni katyńskiej (zaczął je zbierać w połowie l. 50.), propagator hasła „Katyń 1940”. 1979-1984 współzałożyciel, działacz Chrześcijańskiej Wspólnoty Ludzi Pracy. 1979-1982/83 pomysłodawca, współwydawca, redaktor pisma „Krzyż Nowohucki”. We IX 1979 sygnatariusz deklaracji założycielskiej KPN. W XI 1980 uczestnik narady przedstawicieli środowisk twórczych Krakowa nt. polskiej kultury. Od XII 1980 w „S”, członek Komitetu Założycielskiego „S” przy ZPAP w Krakowie. 13 XII 1981 internowany (w I 1982 uczestnik 10-dniowej głodówki, w 1982 uczestnik protestu internowanych, pobity przez Służbę Więzienną). W czerwcu 1982 podczas pobytu w szpitalu uciekł na pogrzeb matki, zwolniony 13 VII 1982. Od 1982 w Duszpasterstwie Ludzi Pracy; w 1984 współzałożyciel Rodzin Katyńskich w Krakowie. W XI 1984 współtwórca, działacz krakowskiej Inicjatywy Obywatelskiej w Obronie Praw Człowieka Przeciw Przemocy, w 1986 współzałożyciel Polskiej Ligi Praw Człowieka. Autor wielu wystaw plastycznych w kraju i za granicą; wierszy i krótkich utworów prozą.

Grzegorz MAŁKIEWICZ (ur. 12.04.1956)

Od września 1977 do sierpnia 1980 roku był rzecznikiem Studenckiego Komitetu Solidarności. Podpisywał imieniem i nazwiskiem oraz domowym adresem wszystkie oświadczenia SKS-u. Prowadził także podziemną drukarnię, m.in. studenckie pismo „Sygnał” oraz inne druki i publikacje, która nigdy nie została odnaleziona. Stan wojenny zastał go w Londynie, gdzie włączył się w organizowanie protestów przeciwko jego wprowadzeniu. W tym czasie poznał Wandę Kościę i Jacka Rostowskiego, z którymi blisko współpracował. Zaangażował się na rzecz konspiracyjnego niesienia konkretnej finansowej i poligraficznej pomocy grupom opozycyjnym działającym w Polsce w podziemiu. Współpracował z RWE - był stałym korespondentem brytyjskim. Napisał doktorat pod kierunkiem prof. Leszka Kołakowskiego w Oxford University.

Jacek MARCHEWCZYK (ur. 18.01.1941)

Absolwent Akademii Medycznej (AM) w Krakowie, lekarz chirurg - ortopeda. Od IX 1980 członek „Solidarności” na AM, wiceprzewodniczący KZ, delegat na I WZD Regionu Małopolska, członek ZR, delegat na I KZD, członek Komisji Krajowej. Po 13 grudnia 1981, współpracował z licznymi strukturami i pismami podziemnymi, np. „Hutnik”, „Aktualności”, „Bez Dekretu”, „Kazik”, „Obserwator Wojenny Bis”. Niezwykle cenna była jego pomoc lekarska dla działaczy podziemia. Był członkiem grupy eksperckiej TTK oraz współtworzył (1984) Niezależny Ośrodek Badania Opinii Publicznej. Współpracownik Radia „S”. W l. 80. kilkakrotnie przeszukiwany, zatrzymywany i aresztowany.

Jakub MEISSNER (ur.7.06.1958)

Jako uczeń Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Krakowie został współpracownikiem Studenckiego Komitetu Solidarności, następnie KSS KOR oraz ROPCiO. Był współorganizatorem cyklu wykładów i spotkań w ramach Duszpasterstwa Akademickiego przy Parafii św. Salwatora (kosc. Ss. Norbertanek). W latach 1977 - 1985 współpracował z wydawnictwami podziemnymi: „Sygnał” krakowskiego SKS-u, KOS (krakowska oficyna studentów), wydawnictwo ABC, wydawnictwo Krzyża Nowohuckiego oraz Goniec Małopolski i Aktualności – jako grafik (projekty okładek, szat graficznych a także jako drukarz i kolporter). W latach 1980-1981 pracownik etatowy Sekcji Kultury oraz Sekcji Informacji ZR Małopolska NSZZ Solidarność. W stanie wojennym współpracował z Leszkiem Kuzajem zajmując się transportem i logistyką, organizując spotkania przedstawicieli różnych grup opozycyjnych. Jesienią 1982 internowany w VI Wojskowym Obozie Specjalnym w Czerwonym Borze gdzie przebywał do lutego 1983 roku. W latach 1982 – 1985 współpracował przy odbiorze i transporcie sprzętu poligraficznego z zagranicy. Na emigracji we Francji w 1985-91.

Andrzej MIETKOWSKI (ur.21.04.1956)

Student Uniwersytetu Jagiellońskiego, astronom, redaktor, dziennikarz, tłumacz. Od 1972 jako uczeń w ZHP, w tzw. Czarnej Siedemdziesiątce oraz Czarnej Jedynce, które odrzucały PRL-owski model harcerstwa i nawiązywały do polskiego przedwojennego skautingu. Od 1976 współpracownik KOR; kolporter „Komunikatu” i „Biuletynu Informacyjnego”, zaangażowany w zbieranie funduszy na pomoc dla robotników Radomia i Ursusa. 15 V 1977 uczestnik Czarnego Marszu po śmierci Stanisława Pyjasa, następnie członek SKS w Krakowie. Od 1978 szef poligrafii SKS; współzałożyciel opozycyjnego pisma „Sygnał” oraz niezależnej Krakowskiej Oficyny Studentów; 13 IV 1978 pobity przez tzw. nieznaną sprawców. W 1979 sygnatariusz listu wystosowanego na ręce Episkopatu Czech i Moraw w obronie represjonowanych działaczy Karty 77, współorganizator demonstracji studenckiej pod Ośrodkiem Kultury Czechosłowackiej w Warszawie w obronie działaczy Karty 77. W 1978-1980 ponad trzydzieści razy zatrzymywany, przesłuchiwany, poddawany przeszukaniu. Stawiano mu fikcyjne zarzuty kryminalne. 1979-1980 rzecznik SKS; 31 VIII 1980 aresztowany otrzymał trzymiesięczną sankcję prokuratorską za „szerzenie wrogiej propagandy i przynależność do związku przestępczego mającego na celu wyrządzenie poważnej szkody interesom PRL”, zwolniony po podpisaniu Porozumień Sierpniowych. Od początku IX 1980 w jego mieszkaniu znajdował się punkt konsultacyjny dla zakładających „S”, współpracował z KRH w Hucie im. Lenina. Założyciel NZS w WSP w Krakowie, reprezentant krakowskich uczelni w Ogólnopolskiej Komisji Koordynacyjnej NZS. Od 1981 na emigracji; korespondent Radia Wolna Europa, BBC i Deutsche Welle; zagraniczny przedstawiciel Solidarności Walczącej; reprezentant Polski w założonej przez Władimira Bukowskiego Antykomunistycznej Międzynarodówce Oporu; współpracownik Komitetu Solidarności w Paryżu i Brukseli; bliski współpracownik emigracyjnych wydawnictw Puls i Polonia w Londynie oraz Instytutu Literackiego w Paryżu, prowadził ośrodek roznadnictwa i wysyłki do Polski publikacji Polonii, Pulsu, Aneksu, Spotkań. Po 1989 roku szef warszawskiego biura Rozgłośni Polskiej RWE; 2006-2007 szef Wiadomości TVP, twórca TVP Info; dyrektor portalu Polskiego Radia, gdzie uruchomił projekt Radia Wolności: cyfryzacja i udostępnienie w internecie kilkudziesięciu tysięcy polskich audycji i nagrań z archiwów RWE, BBC i RFI.

Krzysztof PAKOŃSKI (ur.20.09.1947)

Absolwent Politechniki Krakowskiej, dr nauk techn. na Politechnice Śląskiej w Gliwicach, adiunkt w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Przemysłu Budowy Urządzeń Chemicznych CeBeA w Krakowie. W VIII 1980 współorganizator zebrań popierających strajkujących robotników Wybrzeża, 29 VIII 1980 delegat do Stocznicy Gdańskiej (przekazał postulaty do MKS). 1980-1981 przewodniczący Komitetu Założycielskiego NSZZ, następnie KZ „S” przy CeBeA. Współorganizator spotkania przedstawicieli niezależnych związków zawodowych we IX 1980 r., współpracownik MKZ Kraków, członek Komisji Rewizyjnej MKZ Małopolska; delegat na I WZD Regionu Małopolska oraz na I KZD. 13 XII 1981 wydał polecenie, by KZ przekształcały się w Komitety Strajkowe; 14-15 XII 1981 organizator strajku i przewodniczący KS w CeBeA, spacyfikowanego przez ZOMO. 15 XII 1981 internowany, aresztowany a następnie zwolniony ze względu na stan zdrowia. 1982-1984 w podziemnych strukturach „S”; założyciel i redaktor podziemnego pisma zakładowego „Kurierek CeBeA. 21 I 1983 skazany przez Sąd Wojewódzki w Krakowie na karę 1,5 roku więzienia w zawieszeniu na 2 lata za zorganizowanie i kierowanie strajkiem okupacyjnym na terenie CeBeA w XII 1981. 1985-1992 adiunkt w Instytucie Fizyki Jądrowej w Krakowie. 1989-1991 członek KO „S” w Krakowie; 1990-1994 radny Miasta Krakowa z listy KO „S”, przewodniczący Komisji Rewizyjnej i wiceprzewodniczący Komisji Budżetowej; 1992-1998 wiceprezydent Krakowa, w latach późniejszych ekspert i wykładowca zagadnień administracji publicznej.

Jan POLKOWSKI (ur.10.01.1953)

Polonista po Uniwersytecie Jagiellońskim, poeta. W latach 1977-1980 członek krakowskiego SKS. Uczestnik akcji protestacyjnej w sprawie RES-ów („druków zakazanych” w bibliotekach), w 1978 protestu na Śląsku przeciwko aresztowaniu Kazimierza Świtonja; kolporter literatury niezależnej, m.in. „Krytyki”, „Robotnika”. W okresie 1978-1986 wielokrotnie zatrzymywano go do 48 godz., przeszukiwano, podejmowano próby przesłuchania go. W 1978-1989 niezależny wydawca; w 1978 redaktor pisma „Sygnał”, 1978-1980 redaktor Krakowskiej Oficyny Studentów (KOS). 1980-1981 kolporter publikacji wydawnictwa NOWA na terenie Małopolski. Od IX 1980 w „S”, członek KZ „S” pracowników ZR Małopolska, etatowy pracownik sekcji programowej ZRM. Organizował regionalną sieć bibliotek zakładowych i zaopatrywał je w książki ukazujące się poza cenzurą. Współpracownik pisma „Goniec Małopolski”; w 1981 współzałożyciel, szef i redaktor Wydawnictwa ABC. 13 XII 1981 – 7 VII 1982 internowany. Od 1982 w podziemnych strukturach opozycyjnych. VI 1983 – 1990 założyciel, wydawca i redaktor naczelną kwartalnika „ARKA”, do połowy lat 90. wydawca tego pisma. 1985-1988 wydawca edycji krajowej „Zeszytów Literackich”, edytor kilku numerów „Polityki Polskiej”; wydawca (bez firmy) wielu książek. Po 1990 r. prezes zarządu Arka Press S.A., założyciel i redaktor naczelną dziennika „Czas Krakowski”. W 1992 podsekretarz stanu w URM, rzecznik prasowy rządu Jana Olszewskiego.

Andrzej POTOCKI (ur. 25.08.1920, zm. 22.10.1995)

Hrabia, pochodził z galezi Potockich z Krzeszowic, był właścicielem Pałacu pod Baranami. W czasie II wojny światowej służył w Armii Krajowej. Dobra Potockich zostały zarekwirowane w 1939 roku przez Niemców, a po wojnie rozparcelowane. Po 1945 roku został aresztowany i skazany na półtora roku więzienia. W czasach stalinizmu, jako osobie o niewłaściwym pochodzeniu społecznym, uniemożliwiono mu studia. Podjął wówczas pracę w Dyrekcji Drog Wodnych. Po ciężkiej chorobie przeszedł na rentę. Zajął się wówczas tłumaczeniami na język angielski. Przełożył m.in. "Osobę i czyn" Karola Wojtyły. Z krakowskim Klubem Inteligencji Katolickiej związany był od 1963, w latach 1966-1967 był wiceprezesa, od 1978 do 1995 prezesem klubu. Po powstaniu „Solidarności”, w KIK toczyły się liczne działania i spotkania tworzącego się ruchu społecznego. Andrzej Potocki był m.in. doradcą Komisji Robotniczej Hutników Huty im. Lenina. Po wprowadzeniu stanu wojennego działał w Archidiecejalnym Komitecie Pomocy Internowanym i Ich Rodzinom. Po odwołaniu działalności KIK w 1983 roku w Klubie koncentrowało się podwawelskie życie kulturalne. W kolejnych edycjach mównego pisma „Na Głos” pojawili się prawie wszyscy najwybitniejsi pisarze i poeci z całej Polski. W 1988 wszedł w skład Komitetu Obywatelskiego przy Przewodniczącym NSZZ „Solidarność” Lechu Wałęsie, następnie został szefem kampanii wyborczej Małopolskiego Komitetu Obywatelskiego w wyborach do Sejmu i Senatu w 1989 i przewodniczącym Komitetu Obywatelskiego w Krakowie.

Józef RUSZAR (ur. 2.03.1951)

Student Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wydz. Polonistyki, oraz Papieskiego Wydz. Teologicznego, kierunku filozofia. Od 1972 uczestnik Dominikańskiego Duszpasterstwa Akademickiego Beczka w Krakowie, współorganizator kółek samokształceniowych dla uczniów i studentów. Od jesieni 1976 współpracownik KOR, współorganizator zbierania podpisów w obronie robotników Radomia i Ursusa oraz pieniędzy na pomoc. W V 1977 (po śmierci Stanisława Pyjasa) współorganizator bojkotu Juwenaliów (tzw. Czarne Juwenalia) i wspólnego protestu środowiska krakowskiej opozycji edycyjnej i KOR. Współzałożyciel SKS w Krakowie; pod koniec 1977 zaangażowany w obronę zawieszonych w prawach studenta Bronisława Wildsteina. W 1978 powołany do Szkoły Oficerów Rezerwy, za odmowę złożenia przysięgi wojskowej usunięty i przeniesiony do Wojskowego Obozu Specjalnego w Trzebiatowie jako szeregowiec. W 1979 współpracownik „Spotkań. Niezależnego pisma młodych katolików”. Od 1979 aktywny w warszawskim KIK. Od IX 1980 w „S”, X 1980 – III 1981 pełnomocnik ds. szkolenia związkowego w Zakładach Mechanicznych Ursus; od II 1981 pracownik w „Tygodniku Solidarność”. 13 XII 1981 internowany, zwolniony 4 XII 1982. 1982-1983 pracownik redakcji miesięcznika „Więź”. Od 1984 na emigracji w RFN, nast. w USA; w Radiu Wolna Europa; członek Nowojorskiego Komitetu Wyborczego Solidarności w Nowym Jorku.

Wojciech SIKORA (ur. 16.04.1956)

Publicysta, redaktor, działacz opozycji demokratycznej w PRL, studiował filozofię na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1976 uczestniczył w zbieraniu podpisów na listach w obronie represjonowanych robotników Radomia. Po śmierci Stanisława Pyjasa brał udział w organizowaniu bojkotu krakowskich Juwenaliów, Działacz Studenckiego Komitetu Solidarności, jeden z redaktorów „Sygnału”, kolporter prasy niezależnej, 29 sierpnia 1980 aresztowany, zwolniony po podpisaniu Porozumień Sierpniowych. Współzałożyciel niezależnego ruchu studenckiego, wybrany do Zarządu NZS. Uczestniczył z dużym zaangażowaniem w zakładaniu NSZZ „Solidarność”. Po wprowadzeniu stanu wojennego pozostał za granicą i uzyskał azyl polityczny we Francji, gdzie działał w Grupie Koordynacyjnej NZS w Paryżu. Współpracował z paryskim Komitetem NSZZ „Solidarność”, gdzie zajmował się głównie „przerzutami” i kontaktami z „Solidarnością” Regionu Małopolska. Pracował w miesięczniku „Kontakt”, współpracował z paryską „Kulturą” i RWE. Po śmierci Henryka Giedroycia, z jego upoważnienia objął w marcu 2010 kierownictwo Instytutu Literackiego.

Jan Zbigniew SKÓRA (ur. 31.05.1956)

Absolwent Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie. W 1977 założyciel SKS na AGH. Był kolporterem i wydawcą niezależnych publikacji. Wielokrotnie zatrzymywany, rewidowany, przesłuchiwany przez SB; w XII 1977 skazany przez kolegium ds. wykroczeń na karę grzywny za wywiezienie tekstu bez zezwolenia cenzury. 13 XII 1981 internowany w Nowym Miśniczu i Zależu k. Rzeszowa, zwolniony 26 V 1982. Od 1990 właściciel Zakładu Automatyki Przemysłowej i Użytkowej Modus.

Danuta SKÓRA dd. Sotwin (ur. 9.05.1957)

Absolwentka polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. W V 1977 współorganizatorka czarnego marszu po śmierci Stanisława Pyjasa. Członek SKS, także NZS-u. Od IX 1980 w Solidarności, przewodnicząca KZ w Szkole Podstawowej nr 123 w Krakowie, gdzie pracowała jako nauczycielka języka polskiego. W 1982 zwolniona z pracy, przywrócona wyrokiem Sądu Pracy. Po wprowadzeniu stanu wojennego, organizatorka pomocy dla internowanych i ich rodzin. Członek zarządu Społecznego Instytutu Wydawniczego Znak.

Liliana SONIK dd. Batko (ur. 30.07.1954)

Absolwentka filologii polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 1972 działaczka Duszpasterstwa Akademickiego Beczka przy kościele oo. Dominikanów w Krakowie. Od lata 1976 współorganizatorka pomocy dla robotników z Ursusa i Radomia. Zaangażowana w szereg akcji: apel o zbicie przyłapów łamania praw obywatelskich, petycję w obronie relegowanego ze studiów Bronisława Wildsteina. Po śmierci Stanisława Pyjasa jej mieszkanie było centrum organizacyjnym bojkotu Juwenaliów, także tam 14/15 V 1977 zapadła decyzja o utworzeniu SKS, którego była jednym z rzeczników. W 1979, podczas I pielgrzymki Jana Pawła II, współorganizatorka niezależnego biura prasowego dla dziennikarzy z Zachodu, informującego o celach i działalności opozycji demokratycznej w PRL. Wielokrotnie zatrzymywana, rewizje w mieszkaniu, pobita skazana na grzywnę. Od 14 XII 1981 w swoim mieszkaniu prowadziła punkt informacyjny dla rodzin osób internowanych (do czasu podjęcia tej działalności przez punkty przykościelne). Organizatorka pobytu konwojów z francuską pomocą w Polsce i rozdziału darów w Małopolsce. W VI 1984 wyjechała do Francji, gdzie m.in. zajmowała się pomocą dla chorych i lekarzy w Polsce, organizowała pomoc charytatywną; współpracowała z rozgłoszami Deutsche Welle i Radio France Internationale oraz „Tygodnikiem Powszechnym”. Od 1996 w Polsce. Obecnie pracuje w TVP.

Bogusław SONIK (ur. 03.12.1953)

Ukończył studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Związany z duszpasterstwem akademickim Beczka oo. Dominikanów. W latach 70. współpracował z KOR. Po śmierci Stanisława Pyjasa był jednym z założycieli SKS. W 1980 r. tworzył i organizował struktury NSZZ „Solidarność”, pełniąc do 1982 r. funkcję wiceprzewodniczącego Zarządu Regionu. Był przewodniczącym delegacji Małopolski na I KZD. Internowany od 13 XII 1981 do 15 X 1982. Po zwolnieniu pracował w wydawnictwie Znak, współtworzył też pisma drugiego obiegu. W 1983, z powodów zdrowotnych udał się na emigrację do Francji, gdzie pracował jako dziennikarz w Sekcji Polskiej RFI oraz BBC, współpracował z Sekcją Polską Deutschland Funk oraz prowadził programy w RWE. W 1996 r. wrócił do Polski. Działacz polityczny, radny województwa małopolskiego, były eurodeputowany.

Tadeusz SYRYJCZYK (ur. 09.02.1948)

Ukończył studia na AGH w Krakowie. Polityk, nauczyciel akademicki, dr nauk technicznych, informatyk. W 1985 wraz z Mirosławem Dzielskim założył Krakowskiego Towarzystwa Przemysłowego, organizację promującą rozwój gospodarki rynkowej oraz etos rzetelnego przedsiębiorcy. Obecnie Prezes KTP. Był założycielem i wiceprzewodniczącym NSZZ „Solidarność” na AGH. Delegat na I WZD „S” w Tarnowie oraz I KZD w Gdańsku, gdzie prowadził obrady. Internowany od 13.XII.1981 do 24 VII 1982. Po zwolnieniu kontynuował działalność, był członkiem konspiracyjnego Regionalnego Komitetu Wykonawczego „Solidarność”. Autor i redaktor podziemnego pisma „Biuletyn Małopolski”, pisał również do „Kroniki Małopolskiej” i „13”, głównie na tematy gospodarcze. Uczestnik spotkań warszawskiego Klubu Myśli Politycznej Dziekania. W latach 1989–1991 minister przemysłu, potem wieloletni poseł na Sejm RP.

Tadeusz SZCZYPCZYŃSKI (ur. 14.03.1953)

Pracownik Walcowni Zgniatacz Huty im. Lenina w Krakowie. Był członkiem Komitetu Strajkowego podczas pierwszego strajku 20-22 VIII 1981 na Zgniataczach oraz powstających struktur Solidarności. Po wprowadzeniu stanu wojennego uczestniczył w strajku 13-16 XII 1981. Potem był aktywnym działaczem struktur podziemnych, członkiem Społecznego Funduszu Pomocy Pracowniczej (SFPP), działał w pomocy dla osób i rodzin więzionych i represjonowanych. Internowany w Wojskowym Obozie Specjalnym w Czerwonym Borze. Brał aktywny udział w strajku wiosennym 26 IV - 5 V 1988, a następnie w pracach Komitetu Organizacyjnego reaktywującej się Solidarności.

Jan ŚRODOŃ (ur. 26.04.1947)

Mineralog, pracownik naukowy PAN w Krakowie. Związany ze środowiskiem tzw. „Beczki”, współpracownik KSS KOR, potem KOR i SKS. Działał w środowisku niezależnego pisma „Merkuriusz Krakowski i Światowy”, w którym pisywał w latach 1979-80. Od początku powstawania ruchu „Solidarność” zaangażowany w jego tworzenie, szczególnie w Krakowskiej PAN. Pełnił funkcję przewodniczącego Sekcji Informacji NSZZ „S” PAN w Krakowie oraz redaktora „Głosu PAN-u”. Po wprowadzeniu stanu wojennego w 1981 ukrywał się, potem był działaczem tajnych struktur „S” (RKW), autorem i współpracownikiem licznych pism podziemnych: Hutnik, Biuletyn Małopolski, Kronika Małopolska. W latach 1989-90. zaangażowany w ruch Komitetów Obywatelskich. Przewodniczący „S” PAN w Krakowie.

Bronisław WILDSTEIN (ur. 11.06.1952)

Pisarz, dziennikarz, publicysta. Ukończył polonistykę na UJ w Krakowie. W latach siedemdziesiątych działacz opozycji antykomunistycznej. Współzałożyciel SKS w Krakowie (1977). Współtwórca i autor prasy podziemnej m.in. „Indeksu” i „Sygnału”. W roku 1980 uczestniczył w zakładaniu Solidarności i NZS-u w Krakowie. Redagował biuletyn NZS-u. Stan wojenny zastał go na Zachodzie. Współzałożyciel i red. nac. (1982-87) wydawanego w Paryżu miesięcznika „Kontakt”. Publikował w prasie emigracyjnej i podziemnej. Paryski korespondent RWE. Z początkiem 1990 wrócił do Polski. Odegrał znaczącą rolę w ujawnieniu Lesława Małeski – wieloletniego tajnego współpracownika SB. Ujawnił (2005) tzw. „Listę Wildsteina” - spis osób pracujących i współpracujących z SB, czyli indeks katalogowy archiwalnych zasobów akt IPN. Współzałożyciel i twórca telewizji „Republika”, gdzie pełnił funkcję redaktora naczelnego, a także prezesa.

Paweł WITKOWSKI (ur. 21.07.1956)

Student etnografii na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Od 1977 związany z opozycją, współpracownik krakowskiego SKS; drukarz warszawskiego niezależnego wydawnictwa NOW-a. Krakowskiej Oficyny Studentów. Jesienią 1980 współzałożyciel, niezależnego wydawnictwa Alfa; w 1981 drukarz ZR Małopolska. Internowany 13 XII 1981 - 23 VII 1982. Współkierował podziemną poligrafia RKW Małopolska, wydająca m.in.: „Biuletyn Małopolski”, „Serwis Informacyjny”, „Aktualności”; 1982-1987 współzałożyciel wydawnictwa Biblioteka Wolnej Myśli. W latach 1987-1991 we Francji.